

Factsheet

Tools voor de integriteit en weerbaarheid van kandidaat-volksvertegenwoordigers

Werving en selectie kandidaat-volksvertegenwoordigers

In de aanloop naar de verkiezingen voor gemeenteraden, Provinciale Staten en waterschapsbesturen gaan kandidaatstellingscommissies aan de slag met de werving en selectie van kandidaten. In de 'handreiking integriteitstoetsing van kandidaten voor decentrale politieke partijen' staan 9 tools die helpen bij het gesprek over kwetsbaarheden en beheersmaatregelen.

Inzicht in integriteit

De tools bieden inzicht in de integriteit van kandidaat-volksvertegenwoordigers en maken partijen bewust van de mogelijke risico's op oneigenlijke beïnvloeding van het openbaar bestuur. Zo bouwen we samen aan een sterke en weerbare democratie. De 9 tools worden op de volgende pagina uitgelegd. Hieronder is te zien in welke fases van het selectieproces ze kunnen worden gebruikt.

Wervingsfase

- **Tool 1:** Vuistregels integriteit
- **Tool 2:** Zelfassessment om volksvertegenwoordiger te worden

Selectiefase

- **Tool 3:** Vragenlijst integriteit
- **Tool 4:** Antecedentencheck
- **Tool 5:** Mogelijke ondermijning herkennen
- **Tool 6:** Leidraad integriteit selectiegesprek
- **Tool 7:** Bewilligingsverklaring

Beheerfase

- **Tool 8:** Integriteitsagenda

Tool 9: Dilemmakaarten

De 9 tools

1. Vuistregels integriteit

Een opsomming van (voorbeelden van) vuistregels op het gebied van integriteit waar een partij aan kan denken bij het opstellen van zijn eigen vuistregels.

2. Zelfassessment om volksvertegenwoordiger te worden

Een vragenlijst voor de potentiële kandidaat over zijn of haar persoonlijke omstandigheden. De vragenlijst biedt zicht op de mogelijke kwetsbaarheden die hij of zij als volksvertegenwoordiger vertegenwoordigt vanuit de optiek van het mogelijk schenden van regels op het gebied van integriteit.

3. Vragenlijst integriteit

Een vragenlijst over mogelijke integriteitsrisico's bij een kandidaat. Deze lijst biedt aanknopingspunten voor het gesprek tussen de selectiecommissie en/of vertegenwoordigers van de partij en de kandidaat.

4. Antecedentencheck

Richtlijnen voor een antecedentencheck (openbare bronnenonderzoek/aanvraag VOG). Hiermee krijgt de selectiecommissie inzicht in mogelijke integriteitsrisico's van een kandidaat-volksvertegenwoordiger of bestuurder.

5. Mogelijke ondermijning herkennen

Een lijst met 'red flags' (aandachtspunten) voor ondermijning van het openbaar bestuur. Op basis van de vragenlijst (tool 3) en het antecedentenonderzoek (tool 4) kan de commissie nagaan of er een aanknopingspunt is in deze lijst.

6. Leidraad integriteit selectiegesprek

Aanvullende vragenlijst voor het eerste gesprek tussen de selectiecommissie en de kandidaat. Deze tool komt het beste tot zijn recht door deze te verbinden aan tools 4 en 5.

7. Bewilligingsverklaring

Een sjabloon voor een bewilligingsverklaring. Hiermee kunnen kandidaten de bewilligingsverklaring voor de definitieve vaststelling van de lijst tekenen. Zo committeert de kandidaat zich aan de verplichtingen behorende bij het ambt van volksvertegenwoordiger.

8. Integriteitsagenda

Voorbeelden van onderdelen van een integriteitsagenda, waarmee integriteit blijvend onder de aandacht van de fractie blijft. In de agenda wordt aangesloten bij een aantal natuurlijke momenten gedurende de zittingsperiode.

9. Dilemmakaarten integriteit politieke ambtsdragers

25 kaarten met dilemma's, beschreven vanuit het oogpunt van politieke ambtsdragers binnen de verschillende bestuurslagen. De dilemmakaarten geven inzicht in wat integer handelen in de dagelijkse praktijk kan betekenen.

Meer weten?

Download dan de volgende relevante hulpmiddelen:

- [Handboek integriteit voor politieke ambtsdragers van decentrale overheden](#) | Publicatie | Politieke ambtsdragers
- [Home](#) | Toolkit democratische weerbaarheid voor politieke ambtsdragers
- [Weerbaarheidscheck politieke partijen beknopteversie](#) | Publicatie | Politieke ambtsdragers
- [Handreiking integriteitstoetsing van kandidaten voor decentrale politieke partijen](#)

Dit is een publicatie van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

maart 2025